
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต

กรุงเทพมหานคร

A Proposed Model of Research Competency Development for Teachers of
Private Universities in Bangkok

นิตยา เกิดแย้ม*

Nittaya Kerdyam

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ**

Wisut Wichitpatcharaporn

อัจฉรา นียมาภา**

Achara Niyamapa

สุพจน์ เกิดสุวรรณ**

Supot Kirdsuwan

Received : May 5, 2018

Revised : August 1, 2018

Accepted : August 31, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะทางการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร ประชากรคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนจากมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร 15 มหาวิทยาลัย จำนวน 3,492 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น และสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการประชุมกลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ทางการวิจัย และจิตวิสัยอยู่ในระดับปานกลาง สมรรถนะทางการวิจัยที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ทางการวิจัย และจิตวิสัยอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยด้านความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($PNI_{Modified}=0.37$) รองลงมาคือด้านทักษะทางการวิจัย ($PNI_{Modified}=0.32$) และ ลำดับสุดท้ายคือด้านจิตวิสัย ($PNI_{Modified}=0.23$) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย ความนำ หลักการพัฒนาสมรรถนะ วัตถุประสงค์ และสาระการพัฒนาสมรรถนะ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการ วิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) สมรรถนะที่พัฒนา

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Doctor of Education students Faculty of Management Studies Faculty of Education Kasetsart University

**อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Education Kasetsart University

โดยมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิจัย จัดระบบทีมวิจัย จัดระบบเครือข่าย จัดระบบที่ปรึกษา จัดระบบฝึกอบรม และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และ (2) สมรรถนะที่พัฒนาโดยตนเอง ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ทักษะทางการวิจัย จิตวิสัย การพัฒนาเครือข่ายการวิจัย การวางแผนการพัฒนาตนเอง การพัฒนาความรู้ และการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 3) ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย นโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร อาจารย์ และการประเมินผล และรูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา / สมรรถนะทางการวิจัย / อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ABSTRACT

The objective of this descriptive research to proposed model of research competency development for teachers of private universities in Bangkok to studied research competency of private universities in Bangkok, priority needs index for research competency development for teachers of private universities in Bangkok and presented the proposed model of research competency development for teachers of private universities in Bangkok. Population were teachers from 15 private universities in Bangkok. (3,492 teachers) Sample group was 350 teachers by stratified and simple proportionate method. Tools were contents analyze, interview documents and focus group analysis. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, priority need index ($PNI_{Modified}$) and content analysis methods. The research found that research competency for teachers of private universities include research knowledge, research skill and research attitude at medium level. The desire research competency at a high level was research knowledge, the lower level was research skill and the lowest level was research attitude. The need for research competency in research knowledge was high level. ($PNI_{Modified} = 0.37$), followed by research skills ($PNI_{Modified} = 0.32$) and the last one was research attitude. ($PNI_{Modified} = 0.23$) The research found the proposed model of research competency development for teachers of private universities in Bangkok consists of 3 parts. There are 1) The lead consists of the introduction of the principles of competence development, objective and subject matter of capacity development 2) Development of research competency for teachers of private universities in Bangkok consists of 2 parts. There are (1) Competencies developed by the University include research management, research team system, networking advisor system, training system and the learning atmosphere (2) Self-developed competencies include knowledge and understanding of research, research skills, mental health research, research network development, self development planning, development of knowledge and the results of the research and 3) success factors include university policy, management, faculty and evaluation. The model is most appropriate and possible.

Keywords : Development Model / Research Competency Development / Teachers of Private Universities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ของบัณฑิต อาจารย์ ตลอดจนพัฒนา มหาวิทยาลัยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การวิจัยจึงถือเป็นกระบวนการการศึกษาเรียนรู้ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่และได้องค์ความรู้ที่มีเหตุผลผลจากการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมั่นใจ แต่ปัจจุบัน จำนวนผลงานวิจัยตีพิมพ์ พบว่ามีแนวโน้มลดลงทุกปี ทั้งนี้การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ยังมีน้อยไม่ทั่วถึง รวมทั้งยังขาดกลไกการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานวิจัยกับหน่วยงานที่จะใช้ ผลงานวิจัยจึงไม่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เท่าที่ควร การเผยแพร่ผลงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ยังเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง (National Research Council of Thailand, 2000) การพัฒนางานวิจัยในมหาวิทยาลัยจึงมีอุปสรรค การพัฒนางานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะสถาบันส่วนใหญ่ถือกำเนิดมาจากบทบาทด้านการเรียนการสอน หลายสถาบันไม่มีโครงสร้างพื้นฐานทางวิจัยที่เพียงพอ ทรัพยากรที่จำกัดทำให้แต่ละสถาบันต้องหาทางพึ่งพาตนเอง และทำงานอย่างหนักด้วยศักยภาพที่มีอยู่ รวมทั้งกิจกรรมด้านงานวิจัยขาดทิศทางที่ชัดเจนทุกระดับ และที่สำคัญคือ งานวิจัยมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้กับนักวิจัยน้อยมากอาจจะเนื่องจากการขาดศักยภาพในการขอทุนวิจัยจากภายนอก ผลที่เกิดขึ้นคือ อาจารย์ที่ทำวิจัย หรือนักวิจัยนั้นมีเพียงบุคคลส่วนน้อยเท่านั้น ส่งผลให้งานวิจัยที่มีอยู่ขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นเอกภาพ ไม่มีลักษณะบูรณาการ และมักมีประโยชน์น้อยสำหรับการนำไปใช้จริงตามความต้องการของสังคม (Konchalad, S., 2005)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรประกอบด้วย ความรู้ในการทำวิจัย ทักษะคิดต่อการทำวิจัย และทักษะในการทำวิจัย (Intarakamhang, U. & Thongpakdee, T., 2006) ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรหากรอบแบบการพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะทางการวิจัยเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดเป็นนโยบายของสถาบันการศึกษา เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้อาจารย์ได้มีโอกาสปรับปรุง และพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และสมรรถภาพที่สามารถปฏิบัติภารกิจในฐานะเป็นอาจารย์ที่ดีที่มีต่อผู้เรียนและสถาบัน (Srisatidnarukul, B., 2010) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนากรอบแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนให้มีศักยภาพในการผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของการวิจัย ตามแนวคิดของ Department of Curriculum and Instruction Development (2015), Brause, R. & Mayher, J. (1991), Meeleu, P. (1997), Charoenboon, Y. (1995), Boonyapithak, S. (2002), Benkarn, P. (2005), Wacharawiwat, A. (2001)

และ Silaparat, J. (2005) ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติการวิจัย และด้าน จิตวิสัย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล แนวคิดการพัฒนาารูปแบบ และแนวคิดการพัฒนา บุคคลทางการวิจัย ตามแนวคิดของ Joyce & Weil (cited in Temeeyakul, C., 2009), Wahachart, B. (cited in Rungreongwanitchakul, O., 2013), Rungreongwanitchakul, O. (2013), Brown & Moberg (1991; cited in Pengsawas, W., 2010), Songprasert, P. (2007), Prasertphol, C., Kompuong, A. Jansila, W. & Chatrupracheewin, C. (2013), Phumayanun, D., Boonyasopon, T., Kedsingh, W. & Sathirayakorn, P. (2011) Nawapornpisal, A. (2009), Phoowithayapan, A. (2008) และ Khamdit, S. (2011) ประกอบด้วย นโยบาย แผนงาน บุคลากรวิจัย งบประมาณ ทรัพยากรวิจัย และการบริหารจัดการ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / ผู้ให้ข้อมูล

1. การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหาร มีตำแหน่งคณบดีขึ้นไปในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต กรุงเทพมหานคร หรือมีประสบการณ์หรือรางวัลด้านการผลิตผลงานวิจัย หรือนักวิชาการด้านการวิจัย หรือนักวิจัยที่มีผลผลิตเป็นที่ยอมรับ จำนวน 5 คน

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย เอกชน ประชากร ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน 15 มหาวิทยาลัย จำนวน 3,492 คน

3. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน ตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย

1.2 ทักษะในการวิจัย

1.3 จิตวิสัย

2. องค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์โดยมหาวิทยาลัยเอกชน

ประกอบด้วย

2.1 การบริหารจัดการงานวิจัย

2.2 ระบบเครือข่ายการวิจัย

2.3 ระบบที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงทางการวิจัย

2.4 ฝึกอบรมการพัฒนาการวิจัย

2.5 การรวมกลุ่มคนร่วมอุดมการณ์วิจัย

2.6 ระบบทีมงานทำวิจัย

2.7 บรรยากาศการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

2.8 ระบบฐานข้อมูล

2.9 การกำหนดเงื่อนไขการรับอาจารย์

3. แนวทางการพัฒนาตนเองทางการวิจัยของอาจารย์

ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนจากมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามรายชื่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) จำนวน 3,492 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนสายสังคมศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 15 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตกล้วยน้ำไท มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์ โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (1967) จากจำนวน 3,492 คน ได้ตัวอย่างจำนวน 350 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชา และสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 องค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์โดยมหาวิทยาลัยเอกชน

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาตนเองทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต

กรุงเทพมหานคร

วิธีการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

2.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตผลงานวิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในสอบถาม นำเครื่องมือที่ได้มาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องของข้อคำถามแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเครื่องมือที่ได้มาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษา และความครอบคลุมของรายการข้อคำถามโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเชิงเนื้อหาและความถูกต้องด้านภาษาของข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปร โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีความสำคัญและนำมาปรับ อันจะทำให้เครื่องมือมีคุณภาพและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป โดยผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ผ่านการประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เกณฑ์การพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความหมายตรงตามเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความหมายตรงตามเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

2.3 ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่วิเคราะห์ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) คัดเลือกข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.50-1.00 ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มาปรับปรุงให้เหมาะสม และพัฒนาแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbrach's Alpha Coefficient) โดยนำไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสมรรถนะทางการวิจัยที่เป็นจริง (สภาพปัจจุบัน) และ สมรรถนะทางการวิจัยที่พึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.984 และ 0.994 ตามลำดับ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 15 แห่ง รวมจำนวน 350 คน นำไปบันทึกผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละของรายการคำถาม

ตอนที่ 2 สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน โดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index, $PNI_{Modified}$)

ตอนที่ 3 องค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์โดยมหาวิทยาลัยเอกชน โดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index, $PNI_{Modified}$)

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาตนเองทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของรายการคำถาม

นอกจากนั้นเป็นส่วนของการคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอใน 3 ประเด็น ดังนี้

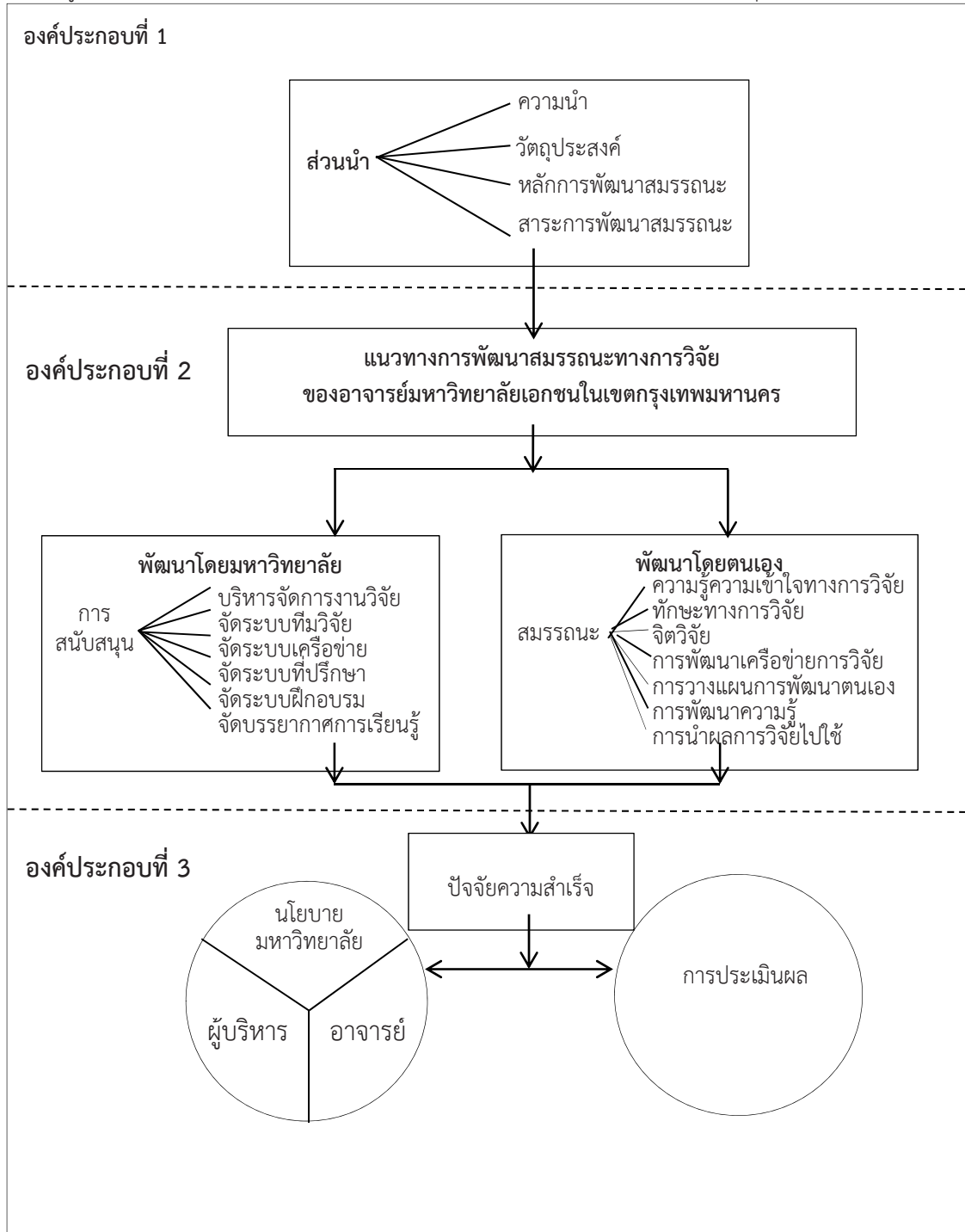
1. สมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางการวิจัยในสภาพปัจจุบันทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ทักษะการวิจัย และจิตวิสัยในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.14, S.D. = 0.73), ($\bar{X}$ = 3.26, S.D. = 0.77) และ ($\bar{X}$ = 3.56, S.D. = 0.80) และมีสมรรถนะทางการวิจัยที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.72), ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.78) และ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.65) ในขณะเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยมากที่สุด รองลงมาคือการพัฒนาด้านทักษะทางการวิจัย และสุดท้ายคือความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยด้านจิตวิสัย ($PNI_{Modified}$ = 0.37, 0.32 และ 0.23)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยในด้านความรู้ความ

เข้าใจทางการวิจัยสูงสุด ในเรื่อง การเขียนโครงการวิจัยซึ่งมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.75$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการวิจัยอย่างลึกซึ้ง ($PNI_{Modified} = 0.43$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมประยุกต์เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ($PNI_{Modified} = 0.37$) ตามลำดับ ส่วนด้านทักษะทางการวิจัย พบว่า อาจารย์มีความต้องการในการพัฒนาทักษะการวิจัย 2 เรื่องเท่ากัน คือ ทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัย และทักษะการกำหนด ตัวแปรในงานวิจัย ($PNI_{Modified} = 0.36$) รองลงมา มีค่าความต้องการจำเป็นเท่ากัน 3 เรื่อง คือ ทักษะการใช้กระบวนการวิจัยแสวงหาคำตอบเพื่อปัญหาในการเรียน การสอน ทักษะการนำผลวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ($PNI_{Modified} = 0.35$) ลำดับสุดท้ายคือ ความต้องการจำเป็นด้านทักษะทางการวิจัยมีความต้องการจำเป็นเท่ากัน 2 เรื่อง คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการทำวิจัย และทักษะการประยุกต์งานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอน ($PNI_{Modified} = 0.32$) สำหรับด้านจิตวิทยา พบว่า อาจารย์มีความต้องการในการพัฒนาด้านจิตวิทยาที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด 2 เรื่องเท่ากัน คือเรื่อง การกระตือรือร้น และมีความสุขเสมอที่ได้ทำงานวิจัย ($PNI_{Modified} = 0.35$) รองลงมาคือ จิตวิทยาเกี่ยวกับการ ใช้วิธีการวิจัยเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ และการทำงานวิจัยเพราะงานวิจัยสามารถนำมาใช้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้ ($PNI_{Modified} = 0.33$) และความต้องการจำเป็นด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับการ ใช้ความเพียร พยายาม วิริยะอุตสาหะ และใช้เวลาในการแสวงหาคำตอบของการวิจัย และทำวิจัยควบคู่กับการปฏิบัติงานอยู่เนื่อง ๆ มีค่าความต้องการจำเป็นรองลงมาตามลำดับ ($PNI_{Modified} = 0.30$)

3. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ความนำ หลักการพัฒนาสมรรถนะ วัตถุประสงค์ และสาระการพัฒนาสมรรถนะ องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมรรถนะที่ต้องพัฒนาโดยมหาวิทยาลัย มีการบริหารจัดการงานวิจัย จัดระบบทีมวิจัย จัดระบบเครือข่าย จัดระบบที่ปรึกษา จัดระบบฝึกอบรม และจัด บรรยายภาคการเรียนรู้ ส่วนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยโดยตนเอง ประกอบสมรรถนะที่ต้องพัฒนา คือ ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ทักษะทางการวิจัย จิตวิทยา การพัฒนาเครือข่ายการวิจัย การวางแผนการ พัฒนาตนเอง การพัฒนาความรู้ และการนำผลการวิจัยไปใช้ และองค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย นโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร อาจารย์ และการประเมินผล นำเสนอผังแผนภาพต่อไปนี้

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ อธิบายถึงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ โดยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแนวทางเป็นแนวทางใหม่มหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และอาจารย์สามารถพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยในการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติ หลักการพัฒนาสมรรถนะ คือ นำหลักการพัฒนาสมรรถนะเกิดขึ้นจริงในสภาพปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับสมรรถนะที่พึงประสงค์

องค์ประกอบที่ 2 อธิบายถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมรรถนะที่ต้องพัฒนาโดยมหาวิทยาลัย คือ

บริหารจัดการงานวิจัย โดยมีระบบฐานข้อมูลเพื่อเก็บและสืบค้นงานวิจัย มีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ มีการกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ใหม่ให้มีผลงานวิจัยปีการศึกษาละ 1 ผลงานหรือภายใน 5 ปี ต้องทำผลงานวิชาการตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

จัดระบบทีมวิจัย โดยมีสมาชิกมากกว่า 1 คน โดยสมาชิกทุกคนมีเป้าหมายเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีโครงสร้างของทีม สมาชิกมีบทบาทร่วมกัน โดยแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน

จัดระบบเครือข่าย รวมกลุ่มเพื่อพบปะพูดคุย แบ่งปันแหล่งข้อมูล เชิญวิทยากรทั้งภายในและภายนอกมาให้ความรู้

จัดระบบที่ปรึกษาทางการวิจัยและระบบพี่เลี้ยง จัดกลุ่มพี่เลี้ยงตามความเชี่ยวชาญของพี่เลี้ยง ตามประเภทวิจัย และตามลักษณะของอาจารย์

จัดระบบฝึกอบรม จัดอบรมทางการวิจัยโดยหน่วยงานภายนอก และพัฒนาหลักสูตรเพื่ออบรมทางวิจัยตามขั้นตอน ประกอบด้วย ระยะเวลาเข้าอบรม เนื้อหา วิธีการจัดอบรม วิธีประเมินผล ประกาศนียบัตร และการติดตามหลังการฝึกอบรม

จัดบรรยากาศการเรียนรู้ ควรจัดห้องปฏิบัติการวิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัย เช่น โต๊ะประชุม เครื่องคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เครื่องพิมพ์ อุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาน โปรเจคเตอร์ เพื่อแสดงความคิดสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานภายในทีมได้อย่างสะดวก

ส่วนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยโดยตนเอง ประกอบสมรรถนะที่ต้องพัฒนา คือ

ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการวิจัย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และการกำหนดปัญหาการวิจัย

ทักษะทางการวิจัย ประกอบด้วย ทักษะการกำหนดปัญหา การกำหนดตัวแปร การนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน การใช้กระบวนการวิจัยแสวงหาคำตอบ และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

จิตวิทยา ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลที่ต้องทำวิจัยด้วยความกระตือรือร้น มีความสุขเสมอที่ได้ทำงานวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ทำงานวิจัยเพราะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ ทำวิจัยควบคู่กับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ใช้ความเพียร พยายาม วิริยอุตสาหะ ในการแสวงหาคำตอบ และมีจรรยาบรรณนักวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายการวิจัย เปิดโอกาสให้ตนเองทำวิจัยที่เปิดกว้าง ทั้งนี้ต้องมีเป้าหมายของเครือข่ายที่ชัดเจน มีหน่วยงานประสานงานเพื่อกระตุ้นการทำวิจัย สมาชิกต้องมาจากศาสตร์ที่แตกต่าง มีสิ่งสนับสนุนการทำวิจัย เช่นเงินทุน มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และมีกิจกรรมเกี่ยวกับวิจัยร่วมกัน เช่น ประชุม

การวางแผนการพัฒนาดตนเอง วางแผนในระยะสั้น หรือยาว และมีการประเมินตามแผน ประเมินผล ก่อนพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนาทางการวิจัย

การพัฒนาความรู้ เข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ ทำให้เกิดความคิดหรือวิธีอื่น และสร้างสัมพันธ์ภาพและเครือข่ายด้วย

การนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและสังคม นำผลการวิจัยไปใช้จริงตาม วัตถุประสงค์ นำไปแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัดเจนถึงการนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ หรือการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และองค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย นโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ในมหาวิทยาลัย และการประเมินผล

ตารางที่ 1 ปัจจัยความสำเร็จ

นโยบายมหาวิทยาลัย	ผู้บริหารมหาวิทยาลัย	อาจารย์ในมหาวิทยาลัย
1. กำหนดนโยบาย และแผนทั้ง ระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง	1. นำนโยบายมหาวิทยาลัยมาบริหารจัดการ - วางแผนพัฒนาสมรรถนะตาม นโยบาย - กำกับติดตามตามแผน - ประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข	1. ปฏิบัติตามนโยบาย - วางแผนพัฒนาดตนเองทั้งแผน ระยะสั้นและระยะยาวอย่าง ชัดเจนและสม่ำเสมอ
2. กำหนดบทบาทดังนี้ - มหาวิทยาลัยมีบทบาทหน้าที่ใน การพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัย ให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย	2. สนับสนุนและมอบหมายบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้กับอาจารย์ อย่างเป็นธรรม - ระบุในภาระงาน เช่น ให้อาจารย์ พัฒนางานวิจัยคนละ 1 เรื่องต่อปี การศึกษา - ลดภาระงานการสอน และจัดสรร เวลาให้อาจารย์มีเวลาทำวิจัยมากขึ้น	2. ตระหนักในบทบาทและ ภาระหน้าที่ของอาจารย์ใน มหาวิทยาลัย โดยปฏิบัติตามตาม นโยบายของมหาวิทยาลัย - ศึกษาค้นคว้างานวิจัย แสวงหา ความรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน และพัฒนาดตนเอง อยู่เสมอ
3. ส่งเสริมให้แต่ละส่วนงานมี บทบาทในการพัฒนาสมรรถนะ ทางการศึกษาให้กับอาจารย์ใน มหาวิทยาลัย	3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ นโยบายหรือกำหนดยุทธศาสตร์การ สนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการ ชุมนุมพาหรือพัฒนามหาวิทยาลัยให้ ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	3. เปลี่ยนแปลงเจตคติ และ ร่วมกันพัฒนาดตนเอง อันจะเป็น การส่งเสริมคุณภาพของอาจารย์ และเพิ่มศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถให้ตนเองและนำ ความรู้จากการวิจัยมาปรับใช้ให้ เกิดประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นโยบายมหาวิทยาลัย	ผู้บริหารมหาวิทยาลัย	อาจารย์ในมหาวิทยาลัย
4. กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทางการวิจัยให้เพียงพอและเหมาะสม	4. เป็นตัวกลางประสานระหว่างมหาวิทยาลัยกับอาจารย์ อำนาจความสะดวกต่าง ๆ อาทิ การจัดพิมพ์เอกสาร การเบิกงบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับอาจารย์ และยังรายงานความคืบหน้าให้กับมหาวิทยาลัย รับทราบความเคลื่อนไหว - จัดสรรเวลาให้อาจารย์ศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยกับมหาวิทยาลัยอื่น	4. เข้าร่วมและให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่มหาวิทยาลัย และผู้บริหารจัดขึ้น - ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกลยุทธ์ แผนงาน โครงการของมหาวิทยาลัย และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการทำวิจัย - เบิกงบประมาณให้เหมาะสมกับการทำวิจัยอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา และมีจรรยาบรรณนักวิจัย
5. กำหนดโครงการการฝึกอบรมทางการวิจัยให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย	5. สำรวจความต้องการเพื่อสอบถามปัญหาในการผลิตผลงานวิจัย - จัดกิจกรรมให้อาจารย์ เช่น จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมอภิปราย การให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความดีความชอบ เพื่อให้อาจารย์แสดงความคิดเห็น และรวบรวมความคิดเห็น - สร้างหลักสูตรทางการวิจัย และกำกับติดตามให้อาจารย์เข้าอบรมตามหลักสูตร	5. คัดเลือกตัวแทนอาจารย์ในการพิจารณาความต้องการของอาจารย์ - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความคิดเห็นกับผู้บริหาร และเพื่อนอาจารย์ - เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้ หรือเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ
6. มุ่งเน้นให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ - จัดทำกลยุทธ์ให้อาจารย์ผลิตงานวิจัยกับความต้องการของชาติ เพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างกว้างขวาง	6. นำกลยุทธ์มาพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยให้กับอาจารย์ - พัฒนาอาจารย์ในด้านการนำเสนอผลงานในที่ประชุมระดับชาติ และนานาชาติ - พัฒนาอาจารย์ในด้านการจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร	6. พัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยด้านความสามารถในการเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร

การประเมินผล เพื่อเป็นการจัดกระบวนการในการติดตามผลการปฏิบัติงานตามปัจจัยความสำเร็จให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลตามนโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และอาจารย์ตามลำดับ ทั้งนี้การประเมินผลควรดำเนินการตั้งแต่เริ่มประกาศนโยบาย ระหว่างปฏิบัติงาน และสิ้นสุดการปฏิบัติงานทางการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะทางการวิจัยด้านจิตวิสัยมากที่สุด รองลงมาคือสมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดตามลำดับ ทั้งในสมรรถนะตามสภาพปัจจุบัน และสมรรถนะที่พึงประสงค์ ในขณะที่อาจารย์ส่วนใหญ่กลับมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะ และความต้องการด้านจิตวิสัยน้อยที่สุด กล่าวคือ อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะมากกว่า เพราะสมรรถนะทางการวิจัยในด้านคุณลักษณะ เจตคติ หรือจิตวิสัยเป็นคุณลักษณะที่มองเห็นและพัฒนาได้ยากกว่า ทำให้การพิจารณาความต้องการทำได้ยากหรือวัดได้ยากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ Phooowitthayapan, A. (2005) ที่กล่าวสรุปว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มองเห็นได้จะพัฒนาง่าย ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะ ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มองเห็นได้ยาก และพัฒนาได้ยาก ได้แก่คุณลักษณะส่วนบุคคลที่อยู่ภายใน

สมรรถนะตามสภาพจริงในปัจจุบันทั้งด้านความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ด้านทักษะทางการวิจัย และด้านจิตวิสัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่สมรรถนะที่พึงประสงค์ของทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์มีภาระงานการสอนมากและอาจทำให้มีโอกาสนในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยไม่มากพอ เมื่อเทียบกับความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonphadung, S. (2014) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของครูตามแนวคิดของไวทิตส์กีโดยใช้หลักการเป็นหุ้นส่วน โดยผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมของสมรรถนะในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่สมรรถนะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโดยภาพรวม อาจารย์ยังมีสมรรถนะทางการวิจัยส่วนใหญ่ไม่เพียงพอต่อการทำวิจัย และมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยให้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสมรรถนะทางการวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการวิจัย และด้านจิตวิสัย ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะทางการวิจัยด้านจิตวิสัยมากที่สุด รองลงมาคือสมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดตามลำดับ ทั้งในสมรรถนะตามสภาพปัจจุบัน และสมรรถนะที่พึงประสงค์ ในขณะที่ อาจารย์ส่วนใหญ่กลับมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะ และความต้องการด้านจิตวิสัยน้อยที่สุด กล่าวคือ อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะมากกว่า เพราะสมรรถนะทางการวิจัยในด้านคุณลักษณะ เจตคติ หรือจิตวิสัยเป็นคุณลักษณะที่มองเห็นและพัฒนาได้ยากกว่า ทำให้การพิจารณาความต้องการทำได้ยากหรือวัดได้ยากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ Phooowitthayapan, A. (2005) ที่กล่าวสรุปว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลที่มองเห็นได้จะพัฒนาง่าย ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะ ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มองเห็นได้ยาก และพัฒนาได้ยาก ได้แก่คุณลักษณะส่วนบุคคลที่อยู่ภายใน

2. สมรรถนะทางการวิจัยมีความต้องการจำเป็นในอันดับแรก ด้านจิตวิสัย คือ การทำวิจัยด้วยความกระตือรือร้นและมีความสุขเสมอที่ได้ทำงานวิจัย สนใจใคร่รู้ที่จะค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสนใจหรืออยากรู้ และทำงานวิจัยเพราะงานวิจัยสามารถนำมาใช้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำวิจัยควรมาจากความต้องการของตัวอาจารย์จากความรู้สึกข้างใน ไม่ใช่การถูกบังคับให้ทำวิจัย เพราะเมื่อตนเองต้องการรู้คำตอบ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบ และต้องนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Rungroengwanitchakul, O. (2013) ซึ่งศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านจิตวิสัยที่นักวิจัยควรมี 7 ประเด็น และ 1 ใน 7 ประเด็นคือ นักวิจัยต้องมีความศรัทธาต่องานวิจัยที่จะทำ มีแรงจูงใจ มีความตั้งใจที่ชัดเจน และมีความเป้าหมาย มีความสนใจใฝ่รู้ และค้นคว้า

อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นพัฒนาสมรรถนะในด้านทักษะทางการวิจัยเกี่ยวกับ ทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัย การกำหนดตัวแปรในงานวิจัยมีความต้องการจำเป็นสูงสุด และรองลงมาคือความต้องการจำเป็นเรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้อาจารย์สามารถกลายเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพได้หากอาจารย์ได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะ เช่นเดียวกับ Somnuk, K., Semakhun, C. & Amsaardl, L. (2014) กล่าวว่า ทักษะเชิงวิจัย (Research Skill) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องทำการวิจัย และมีความจำเป็นจะต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัย ซึ่งจะส่งผลต่อการทำวิจัยให้มีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในอนาคต

3. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นรูปแบบประเภท รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ซึ่งเป็นความคิดที่แสดงผ่านทางภาษาโดยการพูดและเขียน โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลทั้งหมดไปสังเคราะห์และสร้างแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ค่า IOC ได้ค่าระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้านสมรรถนะทางการวิจัยตามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.984 และสมรรถนะทางการวิจัยที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.994 จากนั้นนำไปสำรวจความต้องการจำเป็นจากอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 แห่ง ตัวอย่างจำนวน 350 คน และวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) โดยนำค่า (PNI_{Modified}) ที่มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.30 ในลำดับ 1-3 มาจัดทำเป็นรูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบมากร่างรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ความนำ วัตถุประสงค์ หลักการพัฒนาสมรรถนะ สารระพัฒนาสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

- สมรรถนะที่พัฒนาโดยมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย บริหารจัดการงานวิจัย จัดระบบทีมวิจัย จัดระบบเครือข่าย จัดระบบที่ปรึกษา จัดระบบฝึกอบรม จัดบรรยากาศการเรียนรู้

- สมรรถนะที่พัฒนาโดยตนเอง ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย ทักษะทางการวิจัย จิตวิสัย การพัฒนาเครือข่ายการวิจัย การวางแผนการพัฒนาตนเอง การพัฒนาความรู้ การนำผลการวิจัยไปใช้

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย นโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร อาจารย์ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamdit, S., Sakultanasak More, K. & Wichitputcraporn, W. (2012) ทำวิจัยเรื่องการนำเสนอนโยบายการส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า สถาบันมีบทบาทในการบริหารงานวิจัย โดยมีกลยุทธ์ให้คณะบริหารงานวิจัยของสถาบัน อาจประกอบด้วยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ผู้อำนวยการศูนย์ สำนัก และหัวหน้าหน่วยหรือแผนกด้านการวิจัยเพื่อบริหารจัดการและขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการวิจัยของสถาบัน และสนับสนุนกลุ่มอาจารย์ประจำให้สนใจทำวิจัยหรือเป็นนักวิจัยในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อกลุ่มอาจารย์ประจำมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ทั้งนี้รูปแบบที่ได้จากการวิจัยมีความสอดคล้องกับรูปแบบจากงานวิจัยของ Chaisuwan (2013) ซึ่งศึกษารูปแบบการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชน ที่มีรูปแบบการบริหารงานวิจัยอันประกอบด้วย

การสร้างวัฒนธรรมวิจัย การพัฒนานักวิจัย การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณวิจัย และการติดตามและประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยและผู้บริหารสามารถนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย โดยสามารถกำหนดเป็นนโยบายหรือกลยุทธ์ ซึ่งควรประกาศไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ประกาศให้อาจารย์ทุกคนในมหาวิทยาลัยรับรู้ร่วมกัน อีกทั้งต้องมีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และประเมินผลมาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด รวมทั้งจัดทำเป็นระบบกลไกอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการวิจัยอย่างเพียงพอและเหมาะสมทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย คือฝ่ายมหาวิทยาลัย ฝ่ายผู้บริหาร และฝ่ายอาจารย์ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีข้อกำหนด หรือตัวบ่งชี้ระบุไว้ในนโยบายที่ประกาศไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่อาจารย์ก็สามารถตรวจสอบ ค้นคว้า และศึกษารูปแบบที่นำไปปรากฏไว้เป็นนโยบายแล้ว

2. อาจนำแนวการพัฒนาสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยี เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย และอาจขยายผลไปสู่การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ ซึ่งในระบบควรมีการวางแผน รายงานติดตามผล และประเมินผล ทำให้สามารถเห็นภาพรวม และขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลดีต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และต่อตัวอาจารย์เองในการพัฒนาตนเองต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เมื่อนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครไปใช้แล้ว ขั้นตอนต่อไปควรประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข หรือศึกษาถึงความต้องการ พร้อมกับศึกษาถึงสถานการณ์ปัจจุบันถึงทิศทางการพัฒนางานวิจัย โดยวางกรอบแนวคิด รูปแบบของนโยบายทางการวิจัย โดยผ่านการกระบวนการทางคุณภาพ เช่น การระดมความคิด การประชุมสัมมนาทางการวิจัยมากกว่า 1 ครั้ง ควรประกอบด้วยนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหารจากภาครัฐและเอกชน ที่มีประสบการณ์การวิจัย เพื่อมาแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ซึ่งกันและกัน และเสนอแนะให้เกิดแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามวัตถุประสงค์ และกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางการวิจัยให้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมหาวิทยาลัย และประเทศชาติต่อไป

2. ควรนำประเด็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยที่สูงทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการวิจัย ทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัย และความสนใจใคร่รู้ที่จะค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสนใจหรืออยากรู้ โดยผู้วิจัยควรนำไปศึกษาหาคำความสัมพันธที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการผลิตงานวิจัย หากคำตอบเป็นไปในทิศทางเดียวกันจะทำให้อาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีสมรรถนะทางการวิจัยตามความต้องการของตนเอง

3. ควรนำเทคนิควิธีการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัย และนำมาวิจัยเชิงทดลอง อาจเปรียบเทียบให้เห็นว่าเทคนิคใดมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพื่อให้อาจารย์มีสมรรถนะทางการวิจัยมากขึ้น และเพื่อให้ง่ายต่อการผลิตผลงานวิจัยให้มีจำนวนงานวิจัยมากขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. อาจนำแนวการพัฒนาสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยี เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย และอาจขยายผลไปสู่การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์

ซึ่งในระบบควรมีการวางแผน รายงานติดตามผล และประเมินผล ทำให้สามารถเห็นภาพรวม และขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลดีต่อมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และต่อตัวอาจารย์เองในการพัฒนาตนเองต่อไปในอนาคต

References

- Benkarn, P. (2005). **Promoting Their Self-Efficacy in Classroom Development Process**. Ph.D. Thesis. Applied Behavioral Science Research Graduate School Srinakharinwirot University.
- Boonphadung, S. (2014, October-December). The Development of Teachers' Research Competency based on Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD) and Partnership. **Journal of Education Narasuan University**, 16(4).
- Boonyapithak, S. (2002). **Development of Teacher Curriculum for Classroom Teachers for Professional Teachers**. Ph.D. Thesis. Curriculum Research and Development Srinakharinwirot University.
- Brause, R. & Mayher, J. (1991). **Search and re-search : What the inquiring teacher needs to know**. New York : The Falmer Press.
- Chaisuwan, S. (2013). **Research Management Model in Private Universities**. [Online]. Available : <https://www.gotoknow.org/posts/312324>. [2018, July 10].
- Charoenboon, Y. (1995). **A Study of Elements Related to Classroom Research of Secondary School Teachers in Bangkok**. Master Degree Thesis. Chulalongkorn University. Department of Curriculum and Instruction Development. (2015). **NRCT**. [Online]. Available : <http://rir.nrct.go.th/rir/> [2015, July 1].
- Intarakamhang, U. & Thongpakdee, T. (2006). **Research Report No. 103. Model Development. Academic Leadership Performance of Teachers in Private Universities, Public Universities**. Bangkok : Behavioral Science Research Institute.
- Khamdit, S. (2011). Research Promotion in Private Higher Education Institutions. **Journal of of Suthiparitad**, 25(75), 29-44.
- Khamdit, S., Sakultanasak More, K. & Wichitputchraporn, W. (2012). **A Proposal of Policy on Research Promotion in Private Higher Education Institutions**. Dhurakit Pundit.
- Konchalad, S. (2005). **Research Conditions and Opinions on Research**. Science and Technology University Professor : A Aase Study of Burapha University. Master Degree Thesis of Public Administration College of Public Administration Burapa university.
- Krejcie, et al. (1970). Detemining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. **Sage Journals. Taxes A. & M. University**, 30. 607-610.
- Meeleu, P. (1997). **A Study of Teacher Competency**. Master Degree Thesis (Educational Research). Graduate School. Chulalongkorn University.
- National Research Council of Thailand. (2000). **School Management Reform**. Bangkok : Curusapa Ladpround printing.

- Nawapornpisal, A. (2009). **Human Resource Development Model for Ethical Integrity in Higher Education**. National budget research project 2008.
- Pengsawas, W. (2010, July-December). Research Model Development. **Journal of Rajabhat Sakon Nakhon University**, 2.
- Phoowitthayapan, A. (2005). **Competency Dictionary**. Bangkok : HR Center Printing.
- _____. (2008). **Strategy Human Resource Development**. Bangkok : HR Center.
- Phumayanun, D., et al. (2011, May-August). Development of university research administration model. **Journal of King Mongkut's University of Technology North Bangkok**, 21(2).
- Prasertphol, C., et al. (2013). Development model of learning management capacity of new teachers in private schools. **Journal of Education Naresuan University**, 15 (Special).
- Rungroungvanichgul, O. (2013). **The Model Development to Enhance Researchers' Competency for Teachers in Secondary Educational Service Area Office 2 by Learning Process Integration**. Doctoral Thesis. Srinakharinwirot University.
- Somnuk, K., Semakhun, C. & Amsaartl, L. (2014). **Factors of Research Productivity of Lecturers in Rajabhat Pibulsongkram University**. Thesis article Master of Arts Program Applied Management, Rajabhat Pibulsongkram University.
- Songprasert, P. (2007). **Development of Academic Management Model Based on Teamwork**. Ph.D. Thesis. Naresuan University.
- Srisatidnarakul, B. (2010). **Nursing Research Methodology**. (5th ed.). Bangkok : U&I Inter Media. Co., Ltd.
- Temeeyakul, C. (2009). **Development of research competencies of teachers under the Office of Vocational Education Commission**. Ph.D. Thesis. Curriculum Research and Development. King Mongkut's University of Technology North Bangkok.
- Wacharawiwat, A. (2001). **Development of Research Curriculum for Enhancing Research Capacity for Nursing Students**. Ph.D. Thesis. Graduate School Srinakharinwirot University.